P9_TA(2022)0125

Увеличаващите се репресии в Русия, включително случаят на Алексей Навални

Резолюция на Европейския парламент от 7 април 2022 г. относно нарастващите репресии в Русия, включително случая с Алексей Навални (2022/2622(RSP))

(2022/C 434/12)

Европейският парламент,

— като взе предвид предходните си резолюции относно Русия,

— като взе предвид Устава на ООН, Всеобщата декларация за правата на човека, Европейската конвенция за правата на човека, Международния пакт за граждански и политически права и Декларацията на ООН относно защитниците на правата на човека,

— като взе предвид Конституцията на Руската федерация,

— като взе предвид изявлението на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ЗП/ВП) Жозеп Борел от 28 март 2022 г. относно руския независим всекидневник „Новая газета“,

— като взе предвид декларацията на върховния представител от името на ЕС от 22 март 2022 г. относно решението за удължаване на политически мотивираното лишаване от свобода на Алексей Навални с още девет години,

— като взе предвид изявлението на комисаря на Съвета на Европа по правата на човека от 24 март 2022 г., в което се изразява задоволство от смелата работа на журналистите и защитниците на правата на човека, включително тези от Руската федерация и Беларус,

— като взе предвид изявлението на представителя за свобода на медиите на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа от 3 март 2022 г. относно тежкото нарушение на правото на свобода на изразяване и свобода на медиите в Русия в контекста на военното нападение на страната срещу Украйна,

— като взе предвид изявленията на върховния комисар на ООН по правата на човека относно най-новото развитие на събитията в Русия и Украйна,

— като взе предвид член 144, параграф 5 и член 132, параграф 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че Руската федерация многократно е нарушавала международното право и международните си ангажименти и е предприела незаконна, непровокирана и необоснована агресивна война срещу Украйна и е извършила масови убийства на нейни граждани; като има предвид, че през последните месеци законодателните ограничения, забраната на медии, криминализирането на независимото отразяване и свободното изразяване на мнение, както и други политически обосновани преследвания придобиха тоталитарен мащаб, което доведе до разруха на независимото и плуралистично гражданско пространство в Русия;

Б. като има предвид, че руският режим засили по безпрецедентен начин репресиите си срещу мирни демонстранти, независими журналисти и блогъри, защитници на правата на човека и активисти на гражданското общество в опит да заглуши всяка критика и противопоставяне на неговата незаконна, непровокирана и необоснована военна агресия срещу Украйна; като има предвид, че хиляди хора са избягали от Русия поради драстично повишения риск от произволни арести и преследване; като има предвид, че тези репресии оказаха опустошително въздействие върху живота и свободите на малцинствата, ЛГБТКИ+ лицата, жените и всички хора, за които правителството и обществото считат, че се отклоняват от наложените поведенчески или нормативни правила и очаквания, или които са критикували режима и политиките на руските органи;

В. като има предвид, че основните права на човека, включително свободата на сдружаване и свободата на изразяване, са залегнали в Конституцията на Руската федерация, както и в множество международни правни инструменти, които Русия се е ангажирала да спазва; като има предвид, че руските органи носят отговорност за години на системни пропагандни кампании срещу Украйна, Европа и либералните демократични ценности, чиято кулминация беше достигната чрез заличаването на всяка следа от жизнено, политически активно и независимо гражданско общество;

Четвъртък, 7 април 2022 г.

Г. като има предвид, че считано от 24 февруари 2022 г. руските органи произволно са задържали над 15 400 мирни антивоенни демонстранти в цялата страна, като някои от тях са били подложени на тежко малтретиране и други нарушения на правата на човека; като има предвид, че след тази дата вече са образувани над 60 наказателни дела;

Д. като има предвид, че многобройни закони, приети през последните няколко години, като например законът за „чуждестранните агенти“ и подобни на него актове, уредбата относно т.нар. „екстремистки организации“ и налагането на тази квалификация, както и безброй укази от страна на регулатора, отговорен за медийния надзор (Роскомнадзор), бяха използвани от руските органи за техните съгласувани репресии срещу независимото гражданско общество и медии, развиващи дейност в Русия, визирайки по-специално неправителствени организации (НПО), защитници на правата на човека, журналисти, адвокати, както и активисти в областта на правата на жените, ЛГБТКИ+ лицата и в областта на околната среда и активисти на етнически и културни малцинства; като има предвид, че приемането на цялото това законодателство, уредби и съдебни и административни тежести принуждава участниците от гражданското общество да откажат чуждестранно финансиране, да се самоцензурират и да намаляват както своята видимост сред обществото, така и своите дейности поради страх от ответни мерки от страна на държавата;

Е. като има предвид, че на 4 март 2022 г. руският парламент измени Наказателния кодекс, като предвиди наказание до 15 години лишаване от свобода за разпространяване на предполагаема „фалшива“ информация за войната в Украйна; като има предвид, че на 22 март 2022 г. законът беше допълнен, за да се криминализира споделянето на „фалшиви новини“ за всички дейности на руските официални органи в чужбина; като има предвид, че на 4 март 2022 г. руската Дума забрани демонстрациите срещу войната в Украйна; като има предвид, че чрез руските законодателни реформи бяха установени административни и наказателни нарушения за руски граждани и юридически лица, които призовават за международни санкции срещу руската държава, нейните граждани или всякакви руски юридически лица;

Ж. като има предвид, че руските органи принудиха няколко независими медии да преустановят дейността си, да прекратят или преместят дейността си в чужбина, като същевременно блокираха достъпа до други лица в контекста на нарастващата цензура в интернет, контрол и изолация, като по този начин лишиха руското население от безпристрастна информация относно войната на Русия срещу Украйна и относно военните престъпления, извършвани там от името на Руската федерация; като има предвид, че най-известните сред тях са радиостанцията Ехото на Москва, телевизионната станция Дожд и вестникът Новая Газета; като има предвид, че органите блокираха чуждестранни социални медии в Русия и включиха в черния списък Meta, дружеството майка на Фейсбук, Instagram и WhatsApp, обозначавайки ги като „екстремистки“;

З. като има предвид, че от началото на войната на Русия в Украйна стотици журналисти, защитници на правата на човека, активисти и други лица напуснаха Русия поради драстично повишения риск от произволни арести и преследване, включително след като президентът Путин нарече тези, които се противопоставят на войната „национални предатели“ и „пета колона“;

И. като има предвид, че на 16 март 2022 г. Комитетът на министрите на Съвета на Европа реши да прекрати незабавно членството на Руската федерация в Съвета на Европа; като има предвид, че Руската федерация, от своя страна, реши да напусне Съвета на Европа на 15 март 2022 г., като лиши руските граждани от защитата, заложена в Европейската конвенция за правата на човека и им отказа достъп до средства за правна защита пред Европейския съд по правата на човека;

Й. като има предвид, че Алексей Навални, руски адвокат, опозиционен политик и активист в борбата с корупцията и лауреат на наградата „Сахаров“ за 2021 г., беше арестуван през януари 2021 г. и от февруари 2021 г. е в затвор, където изтърпява произволна, политически мотивирана присъда и многократно е бил подлаган на изтезания и нечовешко отношение; като има предвид, че ЕС осъди отравянето и политически мотивираното лишаване от свобода на Алексей Навални по възможно най-категоричен начин, наложи целенасочени санкции и продължава да изисква независимо разследване на неговото отравяне;

К. като има предвид, че на 22 март 2022 г. Московският съд в Лефортовски, след извънредно заседание, проведено в затворнически лагер, тоест извън обичайните съдебни помещения, осъди Алексей Навални на девет години лишаване от свобода при най-строг режим на изтърпяване на присъдата и му наложи административна глоба в размер на 1,2 милиона рубли (приблизително 12 838 EUR); като има предвид, че това решение очевидно противоречи на международното право и на руската конституция и е също толкова незаконосъобразно, произволно и политически мотивирано, колкото и предишното съдебно решение;

Л. като има предвид, че редица активисти са били заплашвани или арестувани и преследвани заради това, че са подкрепяли или работили с Алексей Навални или за подкрепа на неговите идеи, като например стратегията за интелигентно гласуване; като има предвид, че те бяха обвинени и преследвани за такава подкрепа въз основа на прилагането със задна дата на нови закони или административни решения във връзка с техните изявления в социалните медии, като много от тях напуснаха Русия, след като им бяха повдигнати обвинения за извършени престъпления; като има предвид, че Фондацията за борба с корупцията на Алексей Навални беше обявена за „екстремистка“;

1. осъжда вътрешните репресии на руския режим, които се влошиха след агресивната война на Русия срещу Украйна; изисква руските органи да прекратят тормоза, сплашването и нападенията срещу всички лица, протестиращи срещу войната, независими организации на гражданското общество, НПО, защитници на правата на човека, журналисти, адвокати, както и активисти в областта на правата на жените, ЛГБТКИ+ и активисти в областта на околната среда в Русия; изразява своята солидарност с демократичните сили в Русия, привързани към отворено и свободно общество и подчертава своята подкрепа за всички лица и организации, които са били обект на нападения и репресии;

2. осъжда нетоталитарната, империалистическа идеологическа позиция, развивана от руското правителство и неговите пропагандатори; подчертава, че нападението срещу демокрацията и незачитането на правата на други държави проправя пътя на Русия към депотизъм, международна агресия и военни престъпления; подчертава, че недемократична Русия е постоянна заплаха за сигурността и стабилността на Европа;

3. изразява съжаление относно руското законодателство, включително относно „чуждестранните агенти“, измененията на Наказателния кодекс, приети на 4 март и 22 март 2022 г., и Закона за средствата за масово осведомяване, които се използват за упражняване на съдебен тормоз срещу изразяващите несъгласие гласове в страната и в чужбина и за подкопаване на независимите медии; подчертава, че тези тенденции са в явно противоречие с ангажиментите, които Русия доброволно е поела съгласно международното право и е вписала в собствената си Конституция;

4. осъжда продължаващата и нарастваща цензура от страна на руските органи, включително в интернет, и настоятелно ги призовава незабавно да сложат край на своя контрол и цензура;

5. осъжда поведението на руските органи при преследването на майките на руски войници и създадените от тях организации, като лишава руските родители от информация за местонахождението на техните деца и отказва да сътрудничи с украинските органи с цел връщане на тленните останки на руски войници, убити по време на военните действия;

6. осъжда ролята на Московския патриарх Кирил, глава на руската православна църква, за осигуряването на теологическо оправдание за военната агресия на Русия срещу Украйна; приветства смелостта на 300 свещеници от руската православна църква, които са подписали писмо, с което заклеймяват агресията, оплакват страданието на украинския народ и призовават за „спиране на войната“;

7. решително осъжда лишаването от свобода на лауреата на наградата „Сахаров“ Алексей Навални и отново призовава за неговото незабавно и безусловно освобождаване, както и за освобождаването на стотиците други руски граждани, задържани неоснователно, единствено заради това, че са проявили смелост да демонстрират в подкрепа на демокрацията и мира, или да претендират за спазване на техните права, включително правото на свобода на изразяване на мнение и на мирни събрания; призовава руските органи да подобрят условията в затворите и местата за задържане, за да отговорят на международните стандарти; счита хуманитарното, здравословно положение и положението с безопасността на Алексей Навални за приоритетен въпрос за ЕС; призовава руските органи да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират напълно неговите права по време на незаконосъобразното му задържане; осъжда факта, че при процеса срещу Алексей Навални не е било зачетено правото му на справедлив съдебен процес и отново призовава за незабавно прозрачно разследване на отравянето на Алексей Навални;

8. счита, че репресиите срещу Алексей Навални, неговите поддръжници, медиите и гражданското общество в неговата цялост са били замислени като част от прелюдията към престъпната агресивна война на Русия, и отново заявява, че политическият плурализъм и свободните медии са най-добрите предпазни мерки и пречки пред международната агресия от страна на недемократично правителство; счита, че нашите усилия в подкрепа на свободата на мнение и свободата на медиите за руските граждани са неразделна част от нашите усилия за борба с войната и агресията в Украйна;

9. решително осъжда решенията на руските съдилища, довели до закриването на Международния мемориал и Мемориала на Центъра за правата на човека, които заедно представляват една от най-старите и най-забележителни организации за защита на правата на човека в Русия и са носител на наградата „Сахаров“; осъжда продължаващите предупреждения от страна на Роскомнадзор срещу Новая газета относно цензурата и предполагаемите нарушения на закона за „чуждестранните агенти“, довели до съобщението на вестника за прекратяване на дейността му до края на войната в Украйна; също така изразява съжаление във връзка с искането на руския главен прокурор Роскомнадзор да ограничи достъпа до Ехото на Москва и Дожд заради техния начин на отразяване на войната в Украйна; приветства ролята на тези медии, както и на много други независими организации и новинарски медии, които впоследствие бяха закрити, за разкриване на истината и предоставяне на факти за престъпленията на съветския режим и на руското правителство, както и за тяхната ангажираност в подкрепа на правата на човека; призовава за прекратяване на систематичните репресии срещу журналистическите институции и независимите медии, които представляват основните стълбове на свободата и демокрацията;

10. призовава Съвета на ООН по правата на човека да проведе незабавно и пълно разследване на нарушенията на правото на информация и свободата на изразяване, извършени от руския режим;

11. изразява дълбока загриженост относно начина, по който репресиите срещу руското гражданско общество, защитниците на правата на човека, активистите в областта на правата на жените, сексуалното и репродуктивното здраве и на правата на ЛГБТКИ+ общностите, допълнително влошават положението на вече уязвими и преследвани групи в страната;

12. отново заявява, че свободната и независима работа на организациите на гражданското общество и медиите е крайъгълен камък на демократичното общество; поради това призовава Русия да създаде ясна правна рамка, както и безопасна среда за организациите на гражданското общество, протестиращите, медиите и политическите участници в съответствие с Конституцията на Русия и международните задължения и при съобразяване с международните стандарти в областта на правата на човека, като им даде възможност да извършват своята законна и полезна работа без намеса; подчертава необходимостта от гарантиране на ефективни правни средства за защита за протестиращите, активистите на гражданското общество и журналистите, чиито основни права са били нарушени;

13. призовава Комисията, Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) и държавите членки да следят отблизо положението с правата на човека в Русия, да предоставят спешна помощ и да увеличат подкрепата за гражданското общество, независимите НПО, защитниците на правата на човека и независимите медии, които продължават да развиват дейност в Русия, включително като им се предостави устойчива и гъвкава финансова помощ; призовава делегацията на ЕС и представителствата на държавите членки в Русия публично да демонстрират солидарност с преследваните лица;

14. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да укрепят защитата на правата и физическата неприкосновеност на активистите, независимите журналисти и защитниците на правата на човека, срещу които са насочени репресиите на руските органи, и да им предоставят спешни визи, за да им се даде възможност да напуснат страната и да намерят временен подслон в ЕС, както и да позволят на заплашвани или забранени руски НПО и медии да продължат незабавно работата си от територията на ЕС, ако е необходимо;

15. призовава ЗП/ВП и Съвета да използват ефективно глобалния механизъм на ЕС за санкции в областта на правата на човека и да наложат ограничителни мерки на всички руски длъжностни лица, участващи в репресиите срещу независимото гражданско общество и медиите и мирните демонстранти, както и в последния процес срещу Алексей Навални;

16. призовава Комисията и държавите членки да предотвратяват и противодействат на разпространението на дезинформация, включително пропагандата, и да укрепват независимите медии; поради това приветства разработването на специфични платформи и новини на руски и украински език; призовава за подобряване на стратегическите комуникации на ЕС и за проучване на ефективни начини за противодействие на военната пропаганда, създавана в Русия от медии като Росия, Channel One Russia и NTV, които разпространяват съдържание, одобряващо агресивната война и информиращо погрешно хората за нея; призовава държавите членки и Комисията и ЕСВД да подобрят алтернативната онлайн информация на руски език относно развитието на събитията, с цел борба с дезинформацията, да продължат да гарантират, че публичните изявления на ЕС и държавите членки се превеждат на руски език и да обърнат внимание на рускоезичната публика и платформи;

17. призовава Комисията и държавите членки да приемат забранени медийни екипи в ЕС и да разработят съвместна платформа за медиите в изгнание, както и да подкрепят технологии, които дават възможност на хората да използват интернет, за да упражняват основните си права, по-специално свободата на информация и изразяване, и да подкрепят стремежа към демокрация и спазване на принципите на правовата държава чрез създаване на технологични средства за заобикаляне на наблюдението на комуникациите и блокирането на уебсайтове и приложения в Русия, включително нискотехнологични опции, разпространяващи на средни вълни, платформа VPN Russia, мрежи за анонимизиране и сателитна телевизия;

18. призовава делегацията на ЕС и националните дипломатически представителства в Русия да следят отблизо положението на място и начина, по който се разглеждат съдебните процеси, и да предлагат на засегнатите лица всякаква подкрепа, която може да им е необходима, включително пряка финансова помощ за заплащане на адвокатите и експертите; призовава всички правителства да отхвърлят всякакви бъдещи искания за екстрадиция на руски граждани за престъпления съгласно Наказателния кодекс и Кодекса за административните наказания;

19. настоятелно призовава държавите членки, Съвета и Комисията да осигурят хуманитарен статут и да създадат безопасни възможности за миграция за застрашената руска опозиция, гражданското общество и представителите на медиите, включително като им осигурят възможности за дългосрочно пребиваване и работа в Европейския съюз; призовава държавите членки да създадат механизъм за защита на руските войници, които решат да дезертират; призовава финансовите институции, банките, дружествата за кредитни карти и правителствените органи да въведат процедури за проверка за целенасочено прилагане на санкции срещу руски граждани в ЕС, за да се даде възможност на опозиционните активисти, независимото гражданско общество и представителите на медиите да запазят достъпа си до финансовите си активи, необходими за гарантиране на тяхното съществуване в Европейския съюз;

20. припомня, че академичното и културното сътрудничество на индивидуално равнище, дори по време на конфликт, може да спомогне за укрепване на плуралистичните гласове в антидемократични условия и да послужи като основа за улесняване на възстановяването на отношенията след конфликта; подчертава, че руската научна общност е основна цел на репресиите от страна на режима на Путин;

21. подчертава стратегическата стойност на приноса на руските представители на академичните среди, които се противопоставят на войната, за да анализират по-добре режима на Путин и начините да му се противодейства; призовава за стратегия на ЕС, която да позволи на руските студенти и преподаватели официално да продължат образованието и работата си в европейските университети, по-специално в хуманитарните дисциплини, и да получат съответните дипломи;

22. призовава ЕСВД, Комисията и държавите членки да включат консултациите в областта на правата на човека и гражданското общество в диалога на различни равнища между ЕС, неговите държави членки и Русия и да спазват ангажимента си за интегриране на принципа на равенство между половете;

23. призовава ЕС и държавите членки да продължат да работят с народа на Русия и с руското гражданско общество в изгнание; настоятелно призовава ЕС да покаже готовността си да подкрепя руското гражданско общество в усилията му за изграждане на демократична Русия и да приветства завръщането в международната общност на една демократична и спазваща отговорностите си Русия;

24. призовава ЕС да назначи специален пратеник за демократична Русия, който следва да отговаря за отношенията с руския народ, по-специално със защитниците на демокрацията в изгнание и тези, които са останали в Русия и искат страната да се върне на пътя на демокрацията;

25. призовава Комисията, в сътрудничество с ЕСВД, да помогне за създаването и подкрепата на Център за демократична Русия с цел непрекъснат диалог с демократичната руска общност, по-специално антивоенния комитет, създаден от руски активисти на демократичната опозиция, за да се осигури пряка комуникация с руския народ, да се разработи заедно с гражданското общество стратегия на ЕС за бъдеща демократична Русия, да се подобри интеграцията на нови емигранти от Русия чрез образователни програми и да се организират годишни срещи на високо равнище на ЕС с представители на демократична Русия в изгнание;

26. настоятелно призовава ЗП/ВП и държавите членки да предприемат координирани действия с държави със сходни възгледи за повишаване на осведомеността относно ограниченията на основните свободи и правата на човека от страна на руските органи и за оказване на натиск срещу тях, включително чрез интервенции на високо равнище и публични интервенции, координирани стъпки, постоянен контрол на международните и регионалните форуми по правата на човека, както и редовни оценки на въздействието върху правата на човека, за да се гарантира, че сътрудничеството с Русия не подкопава целите в областта на правата на човека и не допринася пряко или косвено за нарушения на правата на човека;

27. отбелязва, че според центъра „Левада“ 83 % от руснаците подкрепят войната на Путин в Украйна, а процентът на руснаците, които казват, че страната се движи в правилната посока, се е увеличил от 52 % на 69 % — най-високото достигано някога равнище, регистрирано от 1996 г. насам; във връзка с това аплодира действията на тези смели индивиди, които открито протестират и се противопоставят на руския империализъм в най-новата му форма — нахлуването в Украйна, въпреки бруталността на полицията за борба с безредиците и медийния и социалния натиск; при все това настоятелно призовава гражданите на ЕС да не приравняват всички руски граждани с бруталните действия на тяхното ръководство и военни сили в Украйна; призовава Комисията и държавите членки да подкрепят и защитават критичните гласове в рамките на руската диаспора, които са изправени пред заплахи от страна на руските органи; осъжда демонстрациите, организирани от руските диаспори в подкрепа на войната или в знак на протест срещу приемането на украински бежанци;

28. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията / върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите членки, на върховния комисар на ООН по правата на човека, на Съвета на Европа, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, както и на президента, правителството и парламента на Руската федерация.